

de onderzoeksgroep (...) een bijdrage leveren aan het criminologisch debat inzake de verhouding tussen het private en publieke domein.”

Als licentiaatsverhandeling is het boek van VAN ALBERT verdienstelijk te noemen. Als wetenschappelijk werk schiet het echter tekort. Dit belet mij niet om het boek aan te raden aan al wie op korte tijd snel geïnformeerd wil worden over enkele van de methoden die door bedrijven en inlichtingendiensten worden gebruikt om aan spionage te doen. Wie echter op zoek is naar een boeiend, hedendaags betoog dat gebruikmaakt van heldere en scherpzinnige analyses, zal teleurgesteld zijn.

Patrick VAN CALSTER

T. VANDER BEKEN en T. CARION, o.l.v. B. DE RUYVER, *Een geïntegreerd anti-corruptiebeleid voor België, Antwerpen, Maklu, 2001, 131 p.*

Het boek betreft de weergave van studie uitgevoerd door de onderzoeksgroep ‘drugbeleid, strafrechtelijk beleid, internationale criminaliteit’ van de Universiteit Gent in opdracht van de Minister van Justitie.

De studie omvat twee luiken. Het eerste luik bevat een studie van het fenomeen corruptie en een daarmee samenhangend abstract overzicht van mogelijke anti-corruptiestrategieën en hun respectieve merites. In het tweede luik wordt de rol van de actoren in het anti-corruptiebeleid onder de loupe genomen.

Het boek begint met een studie van het fenomeen corruptie, waarbij behalve een omschrijving van het boek ook naar de oorzaken van het begrip wordt gezocht. Vervolgens worden verschillende mogelijke anti-corruptiestrategieën in kaart gebracht, zowel op preventief als op repressief vlak.

In het tweede deel van het boek komen dan de actoren van het anti-corruptiebeleid aan bod. De auteurs bespreken eerst een aantal buitenlandse voorbeelden (Hong Kong, New York, New South Wales, Frankrijk en het V.K.) vooraleer ze tot de Belgische context komen. Ook de UCLAF, het Europees fraudebureau, passeert de revue.

Wat België betreft wordt eerst een overzicht gegeven van het ontstaan, de werking, en de kritiek daarop, van het inmiddels ter ziele gegane Hoog Comité van Toezicht. Daarna komen de Centrale Dienst voor de Bestrijding van de Corruptie en de Dienst voor Overheidsopdrachten en Subsidies aan bod. Het is enigszins spijtig dat het overzicht hier beperkt blijft tot het federale niveau – waarvoor de verklaring wellicht bij de opdrachtgever van de studie moet gezocht worden – en het Vlaamse niveau volledig buiten beschouwing laat.

Behalve deze centrale anti-corruptiediensten, d.w.z. diensten die opgericht zijn met het doel corruptie te bestrijden, komen ook een aantal departementale diensten aan bod, verantwoordelijk voor de externe en interne anti-corruptiecontrole. Wat de politie betreft gaat het om het Vast Comité van Toezicht op de Politiediensten (externe controle) en de tuchtoverheden van de inmiddels samengevoegde politiediensten (interne controle). Voor de justitiële organen, wordt de rol van de Hoge Raad voor de Justitie (externe controle) en die van de korps-overheden (interne controle) in de verf gezet.

De studie wordt afgerond met een aantal aanbevelingen naar de Belgische overheid toe. De auteurs breken een lans voor een geïntegreerd en multidisciplinair anti-corruptiebeleid, waarbij ze een aantal specifieke aanbevelingen doen naar de concrete vormgeving van zulk beleid. Verder wordt gepleit voor de oprichting van – of de uitbouw van de bestaande Centrale Dienst voor de Bestrijding van de Corruptie – tot een echte anti-corruptiedienst. Zo'n dienst zou een preventieve en een repressieve afdeling moeten hebben, waarbij deze tweede afdeling over ruime onderzoeksbevoegdheden zou moeten beschikken, met onder meer de mogelijkheid proactieve onderzoeken te gebruiken en bijzondere opsporingstechnieken aan te wenden. De afdeling preventie zou dan moeten instaan voor opleidingen en vormingen, het uitvoeren van preventieve audits en het ontvangen van meldingen aangaande corruptie.

Guy STESENS

T. VANDER BEKEN, G. VERMEULEN, S. STEVERLYNCK en S. THOMAES, *Finding the best place for prosecution*, Antwerpen, Maklu, 2002, 91 p.

Het betreft hier een van de reeks studies, uitgegeven door TOM VANDER BEKEN en GERT VERMEULEN betreffende nieuwe denkpijlers i.v.m. vernieuwde vormen van justitiehandhaving binnen de Europese Unie.

Het probleem van geografische toewijzing van jurisdictie is niet nieuw en beoort sinds enige tijd academici en praktijkmensen. Het spreekt voor zich dat keuzes die gemaakt worden, een directe impact hebben op én daders én slachtoffers van criminaliteit. Forumverdeling in het internationaal strafrecht was trouwens reeds het voorwerp van gelijkaardige studies van de hand van TOM VANDER BEKEN. Deze studie werd uitgevoerd met sponsoring van de Europese Commissie (Grotius-project) en zij hebben, wat het recht om regulerend op te treden betreft, uitvoerig meerdere visies bestudeerd (Deel I), met name:

- iedere Staat is volledig vrij om het toegangsgebied van strafwetgeving te bepalen;
- een Staat heeft alleen maar beperkte bevoegdheden om rechtshandhaving te verbreden;
- een laatste positionering, inhoudende dat Staten alleen maar jurisdictie kunnen opeisen indien internationale regels daarin expliciet voorzien.

Deze studie is bijzonder goed gestructureerd en makkelijk hanteerbaar. Het wordt ook vrij vlug duidelijk dat heel makkelijk conflicten ontstaan door het niet-universeel, dus bijgevolg divers, invullen van juridische toewijsbaarheids-criteria. De auteurs gaan zelfs zover om te stellen dat b.v. de E.U. en de landen er het beste aan zouden doen om minder regulerend op te treden, en om te vermijden dat de conflictsituaties nog worden geïntensiveerd.

Wat de bevoegdheden tot vervolgen betreft (Deel II), dient eerst het recht om niet te vervolgen, ook al is men bevoegd, in acht genomen. Dit kan leiden tot gelijktijdig en ongeconditioneerd optreden, ofwel tot niet-optreden. Zowel het *ne bis in idem*-principe, als het (geheel aan) beheersmatig omgaan met vervolgingsmogelijkheden spelen hierbij een rol. De auteurs zijn dan ook terecht op zoek gegaan naar mogelijke criteria die bij de rechtshandhaving kunnen gehan-